

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๗ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เล่มที่ ๕

บทบรรณาธิการ

คำถาม การข่มขืนใจหรือจู่ใจผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับเจ้าพนักงาน เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๘ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๙๔/๒๕๖๕

ศาลชั้นต้นมีได้รับฟังข้อเท็จจริงตามที่โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้องและนำพยานเข้าไต่สวนในชั้นการพิจารณาของศาลว่าจำเลยใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบข่มขืนใจหรือจู่ใจ ถ. ให้ทำเอกสารหรือหลักฐานการรับจ้างรดโดยสาร ๒ คัน มาส่งมอบแล้วนำหลักฐานนั้นมาทำการเบิกจนได้รับส่วนต่าง แล้วนำเงินส่วนต่างมามอบให้แก่อย่างใด แต่รับฟังได้ว่า จำเลยได้ร่วมกับ ถ. ดำเนินการให้ปรากฏหลักฐานว่ามีการจ้างจ้างหุ้นส่วนจำกัด พ. นำรถโดยสารมาส่งผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๔ เที้ยวแล้วเบิกเงินค่าจ้างจำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท ไปเป็นประโยชน์ของจำเลยกับพวกจึงไม่มีการข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น เนื่องจาก ถ. มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดกับจำเลย การกระทำของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิด ตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๘ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงแตกต่างไปจากที่โจทก์ฟ้องและนำพยานเข้าไต่สวนในชั้นพิจารณาของศาล โจทก์มิได้อุทธรณ์โต้แย้งว่า ศาลชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงไม่ถูกต้องอย่างไรที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร แต่กลับอุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยดังกล่าวเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๘ แล้ว เพราะถูกผู้ข่มขืนใจไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมกระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดด้วยหรือไม่ อุทธรณ์ของโจทก์เพียงแต่ไม่ได้แย้งข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นรับฟังมา แต่อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายว่า ข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นรับฟังมานั้น การกระทำของจำเลยก็ยังคงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๘ อยู่นั่นเอง จึงเป็นอุทธรณ์ที่ขัดแย้งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๓

ป.อ. มาตรา ๑๔๘ บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น...” นั้นการข่มขืนใจหรือจู่ใจต้องเป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นมิใช่ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน เมื่อ ถ. เป็นผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลย จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการข่มขืนใจหรือจู่ใจบุคคลอื่นเพื่อให้มอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น การกระทำของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามบทกฎหมายดังกล่าว

คำถาม นำแบบพิมพ์แจ้งการจ้างคนต่างด้าวซึ่งเป็นแบบพิมพ์ของทางราชการมากรอกข้อความขึ้นเองและลงลายมือชื่อปลอมของผู้อื่น แบบพิมพ์แจ้งการจ้างคนต่างด้าวดังกล่าวเป็นเอกสารราชการหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๙๕/๒๕๖๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๘) นิยาม “เอกสารราชการ” หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ และให้หมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย จำเลย เพียงแต่นำแบบพิมพ์แจ้งการจ้างคนต่างด้าว ซึ่งเป็นแบบพิมพ์ของทางราชการมากรอกข้อความขึ้นเองและลงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายที่ ๑ ถึงที่ ๔ เอกสารดังกล่าวจึงเป็นเอกสารที่เอกชนทำขึ้นเพื่อยื่นต่อทางราชการ เจ้าพนักงานมิได้เป็นผู้ทำเอกสารดังกล่าวขึ้น ทั้งไม่ปรากฏว่าในขณะที่จำเลยกรอกข้อความลงในเอกสารดังกล่าว เจ้าหน้าที่สำนักงาน จัดหางานจังหวัดสมุทรสงครามได้ลงนามเป็นผู้รับแจ้งการยื่นแบบแจ้งการจ้างคนต่างด้าวไว้ก่อนแล้ว แบบพิมพ์แจ้งการจ้างคนต่างด้าวดังกล่าวจึงมิใช่เอกสารที่เจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ ถือไม่ได้ว่าเป็นเอกสารราชการ การกระทำของจำเลยในส่วนนี้จึงไม่เป็นการปลอมเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๕ เมื่อจำเลยนำเอกสารดังกล่าวไปใช้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดสมุทรสงคราม การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดฐานใช้เอกสารราชการปลอม จำเลยคงมีความผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก และฐานใช้เอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก เท่านั้น เมื่อจำเลยเป็นผู้ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมนั่นเอง จึงให้ลงโทษฐานใช้เอกสารปลอมแต่กระหนงดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคสอง

คำถาม บันทึกข้อตกลงทำขึ้นระหว่างบุคคลสามฝ่ายมีข้อตกลงให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งถวายเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่วัดเพื่อเป็นสาธารณประโยชน์แก่วัดทันทีที่ได้รับใบอนุญาตจัดสรรที่ดินในโครงการซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของวัด ต่อมาได้มีการวางเงินจำนวนดังกล่าวต่อศาลเพราะได้รับใบอนุญาตจัดสรรที่ดินในโครงการแล้ว ดังนี้ วัดมีสิทธิขอรับเงินที่วางไว้ต่อศาลหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๐/๒๕๖๕ บันทึกข้อตกลงที่ทำขึ้นระหว่างโจทก์ทั้งสิบห้า กับจำเลยทั้งสิบเอ็ดและบริษัท ค. ผู้ร้อง มีข้อความระบุไว้ในสาระสำคัญว่า โจทก์ทั้งสิบห้าตกลงถอนฟ้องจำเลยทั้งสิบเอ็ด โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ร้องไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพื้นที่พิพาท

และถวายเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นสาธารณกุศลและสาธารณประโยชน์แก่วัด ก. ทันทิที่ผู้ร้องได้รับใบอนุญาตจัดสรรที่ดินในโครงการซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของวัด ก. บ้านทีกช่อตกลดงดังกล่าวจึงมีโจทก์ทั้งสิบห้า จำเลยทั้งสิบเอ็ดและผู้ร้องเป็นคู่สัญญาระหว่างกันโดยมีวัด ก. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นผู้รับประโยชน์ตามสัญญา **เข้าลักษณะเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก** ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๔ ซึ่งวัด ก. มีสิทธิจะเรียกชำระหนี้จากผู้ร้องซึ่งเป็นลูกหนี้ตามสัญญาโดยตรงได้ แม้ผู้ร้องกับฝ่ายโจทก์จะไม่มีมูลหนี้ต่อกันและกรณีนี้มีใช้สัญญาให้ผู้ร้องจะต้องส่งมอบเงินดังกล่าวแก่วัด ก. จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๕๒๓ วัด ก. ยื่นใบแจ้งความประสงค์ต่อศาลชั้นต้นขอรับเงินดังกล่าวซึ่งผู้ร้องวางไว้ อันเป็นการแสดงเจตนาเข้าถือเอาประโยชน์จากบ้านทีกช่อตกลดงซึ่งโจทก์ทั้งสิบห้า จำเลยทั้งสิบเอ็ดและผู้ร้อง ทำขึ้นระหว่างกัน สิทธิของวัด ก. ตามบ้านทีกช่อตกลดงย่อมเกิดมีขึ้นสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๔ วรรคสอง ดังนี้ เมื่อผู้ร้องได้รับใบอนุญาตจัดสรรสำหรับที่ดินในโครงการที่กล่าวไว้ในบ้านทีกช่อตกลดงซึ่งมีแนวเขตที่ดินที่ผู้ร้องประสงค์ให้วัด ก. มาชี้ระวางแนวเขตที่ดินด้วย เช่นนี้ ไม่ว่าผู้ร้องจะต้องรังวัดแบ่งแยกที่ดินของผู้ร้องตามแนวตะเข็บที่ดินที่ติดกับลำรางสาธารณประโยชน์ซึ่งคั่นอยู่ระหว่างที่ดินของผู้ร้องกับวัด ก. ออกไปเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๙๗๒๔ หรือไม่ก็ตาม ก็ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้ร้องได้รับใบอนุญาตจัดสรรที่ดินในโครงการซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของวัด ก. เป็นที่เรียบร้อยแล้วอันเป็นเงื่อนไขตามบ้านทีกช่อตกลดงซึ่งระบุให้ผู้ร้องต้องถวายเงินแก่วัด ก. ผู้ร้องจึงต้องผูกพันและมีหน้าที่ปฏิบัติตามบ้านทีกช่อตกลดงดังกล่าว ผู้ร้องหาอาจจะรับสิทธิของวัด ก. โดยขอรับเงินที่วางไว้คืนไปจากศาลได้ไม่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๕

โจทก์ทั้งสิบห้า จำเลยทั้งสิบเอ็ดและผู้ร้อง ทำบ้านทีกช่อตกลดงกำหนดเงื่อนไขในการถอนฟ้องจำเลยทั้งสิบเอ็ด โดยให้ผู้ร้องไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพื้นที่พิพาทและถวายเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นสาธารณกุศลและสาธารณประโยชน์แก่วัด ก. ด้วยเจตนาให้มีผลผูกพันตามกฎหมาย เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นสืบเนื่องจากบ้านทีกช่อตกลดงดังกล่าว โจทก์ทั้งสิบห้าในฐานะคู่สัญญาจึงมีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์เพื่อให้เกิดสภาพบังคับตามบ้านทีกช่อตกลดงได้

คำถาม เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัดซึ่งเป็นลูกหนี้ด้วย เกินกำหนดหกสิบวันนับแต่ลูกหนี้ผิดนัด ดังนั้นผู้ค้ำประกันต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ต่อเจ้าหนี้โดยไม่จำกัดจำนวนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๔๑/๒๕๖๖ แม้โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยที่ ๒ เกินกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง แต่นอกจากจำเลยที่ ๒ จะถูกฟ้องในฐานะเป็นผู้ค้าประกันแล้ว ยังถูกฟ้องในฐานะเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างจำเลยที่ ๑ อีกด้วย จำเลยที่ ๒ จึงเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดซึ่งต้องรับผิดร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างจำเลยที่ ๑ ไม่มีจำกัดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๗๐, ๑๐๗๗ (๒) ประกอบมาตรา ๑๐๘๗ จำเลยที่ ๒ ในฐานะเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดไม่ถูกจำกัดความรับผิดดังเช่นในฐานะที่เป็นผู้ค้าประกัน จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในต้นเงินและดอกเบี้ยตลอดจนค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยของค่าธรรมเนียมดังกล่าว

คำถาม ภริยาได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากสามีตามสิทธิแล้ว ต่อมาถึงแก่ความตาย สิทธิในการได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูเป็นมรดกตกทอดไปยังทายาทหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐๗/๒๕๖๖ โจทก์มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ ๑ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖๑ วรรคสอง ซึ่งเป็นสิทธิที่โจทก์มีสิทธิได้รับจากจำเลยที่ ๑ ในระหว่างที่โจทก์กับจำเลยที่ ๑ ยังเป็นสามีภริยากันอยู่ โดยสิทธิที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้น แม้จะสละหรือโอนมิได้ และไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดีตามมาตรา ๑๕๙๘/๔๑ ก็ตาม แต่โจทก์มีสิทธิดังกล่าวก่อนที่จะถึงแก่ความตายประกอบกับโจทก์ได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ ๑ ตามสิทธิแล้ว สิทธิในการได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่สิทธิเฉพาะตัวของโจทก์โดยแท้ และเป็นกองมรดกของโจทก์ตามมาตรา ๑๖๐๐ เมื่อโจทก์ถึงแก่ความตาย สิทธินี้ย่อมตกทอดแก่ทายาทตามมาตรา ๑๕๙๙ ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเคราะห์แล้วพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่โจทก์จึงชอบแล้ว

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ